

Reactie gemeente Waalre op concept-RES 1.0 Metropoolregio Eindhoven d.d. 1 juni 2021

Hoofdstuk	Reactie
<p>1. Opgave en kader</p> <p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onze RES 1.0 is een momentopname. Ze geeft aan waar we op dit moment staan op de weg naar 2030 en verder, de weg naar 2050. - We hebben niet alleen een flexibele energiestrategie nodig om in een telkens veranderende wereld, de huidige en toekomstige energiedoelstellingen te blijven behalen, maar ook een stevig samenwerkingsnetwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeenteraad van Waalre onderschrijft de kernpunten uit hoofdstuk Opgave en kader. We realiseren ons dat de opgave voor de RES groot is en dat we het antwoord daarop alleen samen met de andere MRE gemeenten kunnen geven. De regionale samenwerking die hiervoor nodig is, vraagt om een helder gezamenlijk doel dat ons bindt. De concept RES 1.0 is daar duidelijk over. De realisatie daarvan verlangt openheid van alle partners over de lokale belangen. Voor ons is het uitgangspunt dat wij ons aandeel willen nemen passend bij de schaal en maat van Waalre. Ons belang is dat onze bijdrage vanuit landschappelijk en financieel oogpunt passend is, maar ook dat we het organisatorisch aankunnen en voldoende kennis en capaciteit in huis hebben. - Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de RES is dat de uitvoering er van betaalbaar en haalbaar is. Wij constateren dat betaalbaarheid en haalbaarheid in de RES weliswaar wordt geadresseerd, maar dat dit steviger verankerd moet worden. Wanneer dit niet of onvoldoende gebeurt, zal een succesvolle energietransitie niet van de grond komen. - Een stevigere samenwerking is nodig om de complexe opgave van de energietransitie in goede banen te leiden, te meer daar in de leidende principe is afgesproken dat het een gezamenlijke opgave betreft en dat iedereen eraan bijdraagt.
2. Thema's RES Metropoolregio Eindhoven	

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

<p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kracht van onze regio is de diversiteit. De stad en het landelijk gebied versterken elkaar en profiteren in hoge mate van elkaars kwaliteiten en functioneren als een geheel. - Door op regionaal niveau samen te werken met onder meer Brainport Development en kennisinstellingen kunnen we de innovatie kracht in de regio benutten en versterken, bijvoorbeeld door innovatie in te zetten om in onze regio met de netschaarste om te gaan. - De ambitie van de 21 samenwerkende gemeenten uit de regio Zuidoost-Brabant is dat het landelijk gebied leefbaar, toekomstbestendig en economisch vitaal blijft. - We werken samen met Brainport Development en de arbeidsmarktregio's Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel, om een beter beeld te krijgen van de gevolgen van de energietransitie op de regionale arbeidsmarkt. Daarnaast zorgen we ervoor dat, via het PACT Brabant en het Kennispact MBO Brabant, op provinciale schaal en met de andere Brabantse arbeidsmarktregio's afstemming en kennisdeling plaats vindt. - In de ruimtelijke afweging van kansrijke zoekgebieden is de samenhang met andere opgaven cruciaal. De Omgevingsagenda Zuidoost- Brabant faciliteert de samenwerking tussen de betrokken overheden en de realisatie van de gemaakte afspraken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij hechten aan het samen blijven werken aan het versterken van de uitgangspositie van de regio: een gezonde, veilige en aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving. - Wij realiseren ons dat met de huidige stand van de techniek we de gestelde doelen niet gaan realiseren. Innovatie en het inzetten van nieuwe technologie is hard nodig. Ontwikkeling van nieuwe systemen voor de lokale en regionale opslag van duurzaam opgewekte energie verdienen de hoogste prioriteit. Dit geldt evenzeer voor de verdere ontwikkeling van slimme netwerk voor de stroomvoorziening. Samenwerking binnen Brainport biedt een uitstekende mogelijkheid om bij te dragen aan deze noodzakelijke innovaties. - Kijkend naar de grote ambities in de concept RES 1.0 zien we de arbeidsmarkt als een groot knelpunt. Er zijn veel te weinig vakmensen beschikbaar om de ambities waar te maken. Het risico is groot dat de uitvoering onvoldoende van de grond komt en dat we de economische kansen die de energietransitie biedt laten liggen. In de concept RES 1.0 is nog onvoldoende duidelijk hoe we zorgen voor menskracht die de transitie daadwerkelijk gaan uitvoeren en de economische kansen gaan benutten. We dringen er op aan dat de RES 1.0 hier mee duidelijkheid over schept. - De energietransitie biedt kansen voor onder meer het versterken van de regionale en lokale economie, de werkgelegenheid, het stimuleren van innovaties en natuur- en landbouwontwikkeling. Waalre ziet de energietransitie als opgave waar kansen mee zijn gemoeid. Gebruik deze kansen om bewustwording bij inwoners te creëren, maar bijvoorbeeld ook om agrariërs te helpen met het genereren van aanvullende financiële middelen.
<p>3. Samen de energieambitie realiseren</p>	

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

<p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samen onderzoeken we de mogelijkheden om de energietransitie uit te voeren. We kijken hoe we slim gebruik kunnen maken van de inzet van regionale kennis, innovatie en vakmensen. De besluiten daarover worden lokaal genomen. Gemeenten zijn dus zelf aan zet. Daarbij realiseren wij ons dat de mogelijkheden en kansen en fasering per gemeente kunnen verschillen. - Draagvlak en acceptatie onder omwonenden en andere inwoners en bedrijven uit de omgeving van projecten zijn daarbij van cruciaal belang. Om meer inwoners bekend te maken met de RES bekijken we in overleg met gemeenten wat nodig is om op lokaal niveau participatie te versterken. - Om te garanderen dat er invulling gegeven wordt aan minimaal 50% lokaal eigenaarschap stellen we in de RES 1.0 een flexibel model dat uitgaat van de oprichting van een stichting/ontwikkelfonds per gemeente en/of project om minimaal 50% van het eigen vermogen in een project in te brengen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij onderschrijven het samen onderzoeken van mogelijkheden om de energietransitie uit te voeren. We hechten aan de gemeentelijke autonomie, maar plaatsen die nadrukkelijk in het perspectief van het grotere geheel van regionale samenwerking. Wat ons betreft is dit een voorwaarde voor de realisatie van de ambities: wij willen de uitvoering van de energietransitie zoveel mogelijk in samenwerking vormgeven. Slagkracht op bovenlokaal niveau is namelijk nodig om de enorme opgave voor elkaar te krijgen. - Wij vinden het erg belangrijk dat alle belanghebbenden op een goede en transparante manier betrokken worden bij de totstandkoming van de RES. Wij hechten grote waarde aan een zorgvuldig proces en de daadwerkelijk implementatie hiervan. Wij zien dat er meer inspanningen nodig zijn om onze inwoners op een transparante en zorgvuldige wijze mee te nemen in de RES. - Communicatie over lokale beleidskeuzes en uitvoeringsmaatregelen zijn primair een lokale verantwoordelijkheid. De lokale beeldvorming is echter sterk afhankelijk van de beeldvorming over de RES op regionaal en nationaal niveau. Dit geldt alle gemeenten die met de RES bezig zijn. Een goede en betrouwbare informatievoorziening is nodig om lokale overheden in positie te brengen om de dialoog met bedrijven en inwoners op een zorgvuldige manier te kunnen laten voeren. Wij vinden dat bij de communicatie over de RES hier meer rekening mee moet worden gehouden. - Wij vinden de eis van minimaal 50% lokaal eigenaarschap essentieel om te zorgen voor lokaal draagvlak en acceptatie. Wij hebben daarom ook al beleid vastgesteld om dit te garanderen, hetgeen vergelijkbaar is met het voorgestelde model.
<p>4. Besparen – duurzame warmte – duurzame opwek</p>	<p>-</p>

<p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0: Onze RES 1.0 is gebaseerd op de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besparing binnen de gebouwde omgeving. • Inpassen opwekking van duurzame elektriciteit op land (wind en zon). • Warmtetransitie in de gebouwde omgeving door het opstellen van lokale transitievisies warmte ondersteund door een Regionale Structuur Warmte. • Een benodigde infrastructuur voor transport en opslag van energie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij vinden energiebesparing een essentieel onderdeel van de RES. Niet alleen omdat wij bij de beperking van energie ook minder energie hoeven op te wekken, maar ook omdat de weinige beschikbare warmtebronnen veelal van lage temperatuur zijn, waardoor het grootschalig isoleren van de bestaande bouwvoorraad noodzakelijk is.
<p>4.1 Besparen</p> <p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kunt op een aantal manieren besparing stimuleren en dat gebeurt ook al in de regio. Gemeenten kiezen zelf voor wat ze doen en via welke samenwerkingsverbanden. Daarvoor bieden we een basisinfrastructuur en additionele modules per doelgroep. - In deze Concept RES 1.0 richten we ons op de doelgroepen Wonen, Bedrijven en Maatschappelijk Vastgoed. - Acht 'bespaarroutes' voor woningeigenaren en woningbouwcorporaties geven inzicht in wat een gemeente kan doen om een bepaalde route goed te faciliteren of te organiseren. - We ondersteunen bedrijven met besparen zodat ze zich op hun business kunnen richten. We willen ze 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij constateren dat energiebesparing een groot en complex vraagstuk is en een ingewikkelde en kostbare opgave in de uitvoering. Wij zullen als regio en lokale overheden de focus hierop moeten leggen. Het is goed dat er in de concept RES 1.0 een basisinfrastructuur is gelegd met acties en initiatieven gericht op diverse doelgroepen en verschillende besparingsroutes zijn opgenomen. Het is echter van cruciaal belang om -gelet op de enorme besparingsopgave- door te pakken en grootschalige besparingen voor elkaar te krijgen. We moeten het tastbaar en concreet maken en onze inwoners en lokale bedrijven in positie brengen, zodat zij hun rol in de uitvoering kunnen pakken.

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

<p>ontzorgen door bijvoorbeeld Greendeals op te zetten. We zetten handhaving in bij bedrijven die niet of onvoldoende met energiebesparing aan de slag gaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten hebben een belangrijke (voorbeeld)rol bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Met de werkwijze 'Samen Slimmer Duurzaam Bezig' voorzien we door structurele samenwerking in de kennis-en capaciteitsbehoeften en behalen we zo meer resultaten, zonder extra tijdsbesteding en tegen gelijke of lagere kosten. 	
<p>4.2 Duurzame warmte</p> <p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Metropoolregio Eindhoven kent geen overvloed aan bovenlokale warmte-bronnen. Het overschakelen op duurzame warmte betekent, afhankelijk van de toegepaste duurzame warmtebron, meestal een toename in het gebruik van elektrische (hulp)energie. Op sommige plekken in de regio komt mogelijk de warmtevraag uit volledig elektrische oplossingen (met individuele warmtepompen bijvoorbeeld), wat betekent dat de belasting op het net op deze locaties nog hoger is. - Met de Regionale Structuur Warmte willen we: <ul style="list-style-type: none"> • De bovenlokale / regionale bronnen optimaal benutten; • Desinvesteringen voorkomen; • Maatschappelijke kosten laag houden en daarbij rekening houden met inwoners en bedrijven in nabijgelegen gemeenten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wij herkennen dat er in de MRE-regio weinig bovenlokale warmtebronnen zijn. Daarom is het belangrijk dat met de Regionale Structuur Warmte de beperkte bronnen optimaal gebruikt worden door deze in gezamenlijkheid af te wegen. - De afzonderlijke gemeenten zorgen voor de eigen Transitievisie Warmte. Daarbij is een gezamenlijk kennis- en leeragenda van groot belang voor een haalbare overgang naar fossielvrije verwarming in 2050. Wij pleiten niet alleen voor een gezamenlijke kennis- en leeragenda voor het opstellen van plannen, maar zeker ook voor het opleiden en ondersteunen van bedrijven en energiecoöperaties voor de daadwerkelijke uitvoering van de warmtetransitie. - Het gebruik van koude/warmteopslag in de bodem voor de inzet als duurzame warmtebron is door de huidige beperkingen van de boringvrije zones (van grondwaterbeschermingsgebieden) in een groot deel van onze gemeente lastig. Dit beleidsregime is te rigide om duurzame warmte in Waalre goed voor elkaar te krijgen; het beperkt ons in onze mogelijkheden voor de transitievisie warmte. Deze bovenlokale beperking speelt ook in andere Brabantse gemeenten een rol. Wij vragen hier nadrukkelijk aandacht voor richting de definitieve RES 1.0. door onder meer het gesprek met de provincie Noord-Brabant hierover aan te gaan.

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

<ul style="list-style-type: none">- Om de informatie en bestuurlijke keuzes op lokaal en regionaal niveau zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten is goede afstemming nodig.- We werken aan een platform waarop alle informatie is verzameld. We ontwikkelen richting RES 2.0 een methodiek waarin de maatschappelijke kosten en baten van bovenlokale warmtebronnen kunnen worden gewogen.- Omdat we deze moeilijke opgave slim aan willen pakken, maken we afspraken over een gezamenlijke kennis- en leeragenda waarbij we samenwerken met kennisinstellingen en bedrijven.	
<h3>4.3 Duurzame opwek</h3> <p>Onderstaande kernpunten uit de concept RES 1.0 kunt u betrekken in uw reactie. Bovenal vragen we u om een reactie en om uw aandachtspunten voor de voor uw gemeente relevante zoekgebieden voor grootschalige duurzame opwekking van energie.</p> <p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none">- De afgelopen jaren hebben we al 0,51 TWh aan zonnedaken, -velden en windturbines gerealiseerd. Ook 0,64 TWh zonnedaken, -velden en windturbines die in voorbereiding zijn (pijplijn) rekenen we mee.- Vervolgens zetten we ons maximaal in voor realisatie van 'no regret' maatregelen, ofwel het laaghangend fruit. Hierbij maken we gebruik van de 'zonneladder', die de voorkeursvolgorde weergeeft van de aanleg van zonnepanelen. Met de eerste vier stappen op de	<ul style="list-style-type: none">- De mix grootschalige zon- en windenergie opwek is circa 80% / 20%.. Vanuit het perspectief van onbalans van het netwerk en kosten voor o.a. netwerkverzwaring/aansluiting is dit geen optimale verhouding. Het is beter om een optimalere balans te zoeken tussen zonne-energie en windenergieprojecten. De netwerkbedrijven pleiten hier ook voor.- Ook voor wat betreft grootschalige opwek zien wij de opgave als een gezamenlijke opgave, waarbij iedereen bijdraagt. Wij willen daar ook aan bijdragen, binnen de mogelijkheden die wij hebben.- Wij onderstrepen het toepassen van de zonneladder, waarbij zo veel mogelijk daken vol gelegd moeten worden met zonnepanelen.- Voor wat betreft zoekgebied 13 zien wij vooral kansen voor zonne-energie langs de snelweg. Ruimte voor zonnevelden is beperkt aan Waalrese kant, omdat een groot deel wordt omgevormd naar natuur.- De mogelijkheid van windenergie in zoekgebied 13 is enerzijds ruimtelijk passend te noemen, naast knooppunt De Hogt en de hoogspanningsmasten. Anderzijds blijkt uit de planMER dat relatief veel woningen binnen 1 km van de locatie staan, waardoor deze locatie minder geschikt kan zijn. Windenergie in zoekgebied 13 mag nooit een belemmering zijn voor onze voorgenomen woningbouwontwikkelingen.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

zonneladder verwachten we 0,28 TWh te kunnen realiseren.

- Met behulp van het planMER zijn de globale zoekgebieden uit de concept-RES nader afgebakend en ontstaat er inzicht in de milieu-effecten (leefomgeving, landschap en ecologie), de kansen voor koppeling aan andere thema's (landbouw, economie, natuur en klimaat) en de mogelijke energie-opbrengst van de zoekgebieden.

Er lijkt voldoende potentie aanwezig ter ondersteuning van onze bijdrage van 2 TWh duurzame energie in 2030. Dat een locatie buiten het planMER valt betekent niet per se dat die locatie onmogelijk is. Gemeenten kunnen onderzoeken of (lokaal) maatwerk mogelijk is.

- We werken toe naar een meest haalbare selectie van zoekgebieden op basis van het planMER, de inpraak en adviezen (Cie MER en Brabant Advies) n.a.v. het planMER, de analyses van de netbeheerders en de reacties vanuit de gemeenteraden.
- Om het bod van 2 TWh in 2030 te verwezenlijken moet de RES vertaald worden naar beleid, regels en uitvoeringsprojecten. Het realiseren van de no-regret maatregelen heeft daarbij prioriteit; Het realiseren van grootschalige zon- en windprojecten vraagt veel voorbereidingstijd. Beide routes moeten we tegelijk bewandelen om ons doel voor 2030 te halen.
- Er is continue afstemming tussen netbeheerder en de lokale en regionale overheden. We stemmen de verdeling van de beschikbare capaciteit en noodzakelijke investeringen in de toekomst regionaal af.
- Een degelijke en afgestemde uitvoeringsplanning biedt zekerheid om te komen tot nieuwe investeringen.

- Voor wat betreft zoekgebied 19 in Waalre is alleen ruimte voor zonnevelden. Wanneer dat goed wordt ingepast in de omgeving, ontwikkeld wordt door en met de omgeving en waarbij de (financiële) opbrengsten in het gebied blijven. Daarnaast kan het alleen maar wanneer de zonnepanelen tijdelijk worden neergezet, natuurontwikkeling expliciet in het ontwerp wordt meegenomen (ruimte tussen de rijen panelen, waardoor nieuwe natuur zich alvast kan ontwikkelen) en het gebied nadien wordt getransformeerd naar natuur. Vooralsnog zien wij dat de ontwikkeling van zonnevelden in dit gebied bespreekbaar is, maar dat op dit moment het draagvlak daarvoor nog beperkt is.

<p>5. Stap voor stap naar uitvoering</p> <p>Kernpunten uit de Concept RES 1.0:</p> <ul style="list-style-type: none">- Naar verwachting zullen we halverwege 2021 verschillende scenario's voor samenwerking in de uitvoering kunnen voorleggen aan de gemeenten, provincie en waterschappen. Om vervolgens afspraken te maken om als gezamenlijke overheden, in samenwerking met de betrokken stakeholders, slimmer en efficiënter stappen te zetten in de realisatie van de energietransitie.	<ul style="list-style-type: none">- Wij zien uit naar de verschillende scenario's voor de gezamenlijke uitvoering van concrete projecten in de energietransitie.- Betaalbaarheid en haalbaarheid is cruciaal voor een succesvolle energietransitie. Wij onderschrijven in dit kader de genoemde elementen onder 'Aanbevelingen aan de het Rijk', zoals:<ul style="list-style-type: none">o een pakket aan financiële stimulering voor grootschalige- en kleine energieprojecten.o voldoende budget voor scholing van onder andere installateurs en uitvoeringscapaciteit bij netbeheerders, gemeenten, waterschappen, energiecoöperaties, woningbouwcorporaties, omgevingsdienst etc,o het opereren als één overheid (dus ook op Rijksniveau),o het borgen van de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving (woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen)o instrumenten die het mogelijk maken de energierekening in te zetten als investering voor het energiezuinig maken van de woning en afkoppeling van het aardgas. <p>Wij pleiten er voor om de Aanbevelingen aan het Rijk steviger neer te zetten en als noodzakelijke randvoorwaarden te stellen voor een succesvolle energietransitie en uitvoering van de RES.</p>